



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 316/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Okresného súdu Žilina sp. zn. 2Tk/2/2024 z 5. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. mája 2025 bez toho, aby bol zastúpený advokátom, o ktorého ustanovenie žiada, domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na obhajcu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a na poskytnutie obhajcu bezplatne podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru uznesením súdu, ktorým neoslobodil ustanoveného obhajcu od povinnosti obhajovania sťažovateľa v trestnom konaní.

II.

2. Sťažovateľ je obvinený pre pokračovací zločin daňového podvodu podľa § 227a Trestného zákona a pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 Trestného zákona. Sťažovateľovi bol opatrením zo 16. mája 2024 v konaní ustanovený obhajca. Sťažovateľ v septembri 2024 požiadal okresný súd o pridelenie iného advokáta z dôvodu, že ustanovený obhajca sa s ním neskontoval a ani sa s ním nestretol. Ustanovený obhajca žiadosťou z 30. septembra 2024 oznámil súdu, že sťažovateľ mu vyslovil nedôveru, spochybnil jeho schopnosti náležite ho obhajovať, preto došlo k strate dôvery aj z jeho strany, čo považuje za závažný dôvod, pri ktorom nie je možné obhajobu vykonávať. Z uvedených dôvodov požiadal o oslobodenie od povinnosti obhajovať sťažovateľa. Uznesením okresného súdu

z 26. novembra 2024 súd neoslobodil ustanoveného obhajcu od povinnosti obhajovania sťažovateľa.

3. Sťažovateľ žiadosťou z 9. decembra 2024 opätovne žiadal o ustanovenie iného obhajcu. Obhajca vo vyjadrení z 3. marca 2025 ku žiadosti sťažovateľa uviedol, že stratu dôvery považuje za závažný dôvod, pri ktorom nie je možné obhajobu vykonávať riadne v súlade s ustanoveniami zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii. Okresný súd namietaným uznesením neoslobodil obhajcu od povinnosti obhajovania sťažovateľa. Okresný súd vyhodnotil, že na to nie sú splnené zákonné podmienky podľa § 43 ods. 1 Trestného poriadku. Súčasne nebolo preukázané ani to, že ustanovený obhajca by si dlhodobo neplnil povinnosti v rámci obhajoby sťažovateľa alebo že by v tomto štádiu trestného konania riadne nevykonával obhajobu. Okresný súd uviedol, že obhajca sa dosiaľ nedopustil takého konania, ktoré by zhoršilo situáciu sťažovateľa v trestnom konaní alebo ktorým by bolo zmarené uplatnenie jeho práv.

4. Okresný súd poznamenal, že úlohou obhajcu je, aby našiel spôsob komunikácie so svojím klientom, náležitým spôsobom mu vymedzil mantinely obhajoby, vysvetlil mu jeho pozíciu a dôkaznú situáciu tak, aby mu bolo zrejmé, aký výsledok bude trestné konanie s najväčšou pravdepodobnosťou mať. Okresný súd vyjadril názor, že od ustanovených obhajcov sa očakáva väčšia miera profesionality a nadhľadu, keďže si svojich klientov nevyberajú, klienti veľakrát nie sú ochotní patrične spolupracovať a svoju nespokojnosť so svojou momentálnou životnou situáciou prenášajú aj do vzťahu klient – advokát. Okresný súd dodal, že sťažovateľ nedal možnosť obhajcovi preukázať spôsob obhajoby, o ktorý sa snaží, a nepreukázal žiadne závažné dôvody, aby mohol ustanoveného obhajcu oslobodiť od jeho obhajovania.

III.

5. Sťažovateľ nesúhlasí s tým, že jeho žiadosť o oslobodenie obhajcu, ktorý mu bol ustanovený, bola zamietnutá, rovnako ako bola zamietnutá žiadosť o oslobodenie samotným obhajcom. Sťažovateľ uviedol, že zodpovednosť štátu nie je len za ustanovenie obhajcu, ale aj za efektívnosť jeho konania. Podľa sťažovateľa ustanovený obhajca si dlhodobo a opakovane neplní svoje zákonné povinnosti, nekomunikuje s klientom a nenapĺňa základné atribúty efektívnej obhajoby. Sťažovateľ preto zastáva názor, že má legitímne právo na nedôveru voči obhajcovi, ktorý sa s ním ani raz nestretol, a uviedol judikaturu, ktorá podporuje jeho presvedčenie, že v jeho prípade došlo k zásahu do jeho práv.

IV.

6. Ústavná sťažnosť je podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) neprípustná a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Sťažovateľ namieta procesné rozhodnutie okresného súdu v trestnom konaní a jeho záver, že nie je dôvod oslobodiť ustanoveného obhajcu od povinnosti obhajovania sťažovateľa. K tomu treba uviesť, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o porušení ústavou alebo medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy, resp. iné na to príslušné orgány verejnej moci (IV. ÚS 574/2018).

7. Trestné konanie je vo vzťahu k obvinenému od vznesenia obvinenia proces, v ktorom sa v rámci jednotlivých jeho štádií môžu naprávať jednotlivé pochybenia orgánov činných v trestnom konaní a súdov. Preto spravidla až po skončení trestného konania vo vzťahu k odsúdenému možno ústavnou sťažnosťou namietat pochybenia, ktoré viedli k porušeniu jeho základných práv. Hustota kontrolného systému trestného procesu je preto určujúcim prvkom prístupu ústavného súdu k druhovo rôznym procesným rozhodnutiam orgánov činných v trestnom konaní a súdov v trestnom konaní tak, aby sa nepoprela podstata a účel samotného súdneho konania v rámci systému jeho opravných prostriedkov.

8. Podstatou tvrdení sťažovateľa je to, že v dôsledku v rovine podústavného práva nesprávnej predstavy okresného súdu nedošlo k zmene sťažovateľovi povinne ustanoveného obhajcu. Trestný poriadok v § 371 ods. 1 písm. c) ustanovuje, že dovolacím dôvodom je i porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Konštrukcia tohto dovolacieho dôvodu sa preto nevyhnutne prejavuje i v tom, že s námietkami sťažovateľa, ktoré uvádza v ústavnej sťažnosti, sa v prípade pokračovania trestného konania budú musieť zaoberať nielen orgány činné v trestnom konaní, ale aj súdy rozhodujúce o proti nemu prípadne podanej obžalobe. Za daných okolností nie je prípustné, aby bolo ústavnou sťažnosťou vstupované do právomoci všeobecných súdov pri výklade procesných noriem podústavného práva. V tomto štádiu konania tak nie sú vyčerpané právne prostriedky, ktoré sťažovateľovi priznáva Trestný poriadok na ochranu jeho ústavných práv.

9. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2025

Robert Šorl
predseda senátu